

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. An Detractor restituere teneatur famnon solum apud suos auditores, ut certum est, sed etiam apud eos, apud quos iidem auditores detraxerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

publicè vel quid simile) Non raro sufficere laudare
eodem genere, quo vituperasti: ut si dixisti, me
fuisse avarum, dicas, me multas decessorias distribu-
isse. Ita Socus, Caiet. Villal. aliique apud eruditissimum
Ita Socus, Caiet. Villal. aliique apud eruditissimum
Ita Socus, Caiet. Villal. aliique apud eruditissimum

5. Affero mihi probabile fieri, me tunc non obliga-
ri nisi ad restituendam famam coram meis auditotibus,
non verò coram aliis, quibus ipsi meam detractationem
notam fecere. Colligo ex Fabro apud Dian. loc. cit. Ratio
est, quia cum nemo sit præsumendus malus, nec male
oblocutus, non censetur ego, quando præcise dicto
modo me habeo, cooperari cum ipsorum peccato, ut
censetur in casu numeri precedentis.

§. VI. An se infamare quis possit.

1. In mortali, per se, posse, iam nunc est com-
munis doctrina. Ita Socus, Navarr. aliique com-
muniter, quos citat, sequiturque Less. lib. 2. cap. 21. dub. 2.
contra Caiet. 23. q. 73. art. 2. & in summa, v. Detractio,
contra quem etiam agit Barthol. à S. Fausto in specul.
Conf. d. 21. q. 5. quia sicut quis facultates suas per se sine
mortali dispergere valet, ita suam famam, cuius est
pari modo dominus.

2. Dixi (per se) nam aliter peccabit; Primò, si in-
famia redundat in alios, puta filios, familiam, Religio-
nem; Secundò, si infamator se infamando, afferat irra-
tionabiliter sibi periculum vitæ, vel mutilationis mem-
brorum (horum enim non est dominus, & de quibus
absolutè disponere possit homo?) Tertiò, si inde ori-
atur aliqui notabile damnum, ut si se Prælati infamet,
unde suos bene regere nequeat, an verò mortaliter pec-
cet, contra charitatem tantum, an etiam contra iusti-
tiam, vide apud citatos.

3. At si sine causa, se quis infamia notat; peccati
venialiter certum sit, quia aliqua hæc est prodigalitas.
Ita de Lug. tom. 1. de inf. d. 14. scilicet. 10. num. 156. Causæ au-
tem hæc reducuntur ad tres. Prima est amor humilitatis
discretæ, & prudentis. Secunda est necessitas vitandi sibi,
vel aliis tormenta, vel damna gravia. Tertia utilitas,
quæ acquiratur bonum aliquod notabile sibi, vel proxi-
mo: tunc enim charitatis motivum iustam reddit dif-
famationem.

4. Sunt tamen diligenter duo distinguenda: Potest
enim se quis infamare, vel propalando peccatum suum
verum, vel impingendo sibi peccatum falsum; Hoc dif-
filius est, illud sanè facilius.

5. Dices enim primò, ad evitanda tormenta gravia,
immo, & levia, posse quemlibet occultum suum, quod
commisit crimen manifestè proferre, etiamsi sit sibi
mors imminens secutura. Ita Less. Salon. Clavis Reg.
aliique apud Bonac. d. 2. de rest. q. 4. p. 10. num. 7. quibus
adde Tolet. aliisque citat. à de Lug. l. c. n. 174. contra Mol.
aliisque ibid. cit. Ratio est, quia quilibet potest cum
laude mori propter solus à se patratum morte dignum:
& ex alia parte obligatio conservandæ famæ non est
valde rigorosa, ut ex dictis patet.

6. Dico secundò: ad tormenta, damnâque gravia
vitanda posse quemlibet sibi falsum grave crimen im-
ponere, etiamsi mors sit sibi secutura: at non ad vitan-
da levia. Ita Barthol. S. Fausto, in specul. Conf. d. 21. quest.
6. n. 5. & 6. licet immemor sui dicti non posse sine mor-
tali, dicat ibid. disp. 1. quest. 24. num. 14. Ratio prioris
partis est, quia nemo tenetur cum tanto incommodo
vitam sibi conservare, ut alibi dictum est. Ratio poste-
rioris est, quia quilibet tenetur vitam custodire, quan-
do non magna difficultate potest: at nunc potest tor-
menta levia sustinere, idè enim levia sunt, quia susti-
neri à te possunt, secus essent gravia. In priore dicto sem-
per supponimus abesse periculum; cui infamator sui
providere non difficulter poterit per equivocationem:
idèque abesse damnum tertij, quod si fortè incurret,
ut si idem infamet familiam, &c. providere etiam illi
damno poterit, se statim retractando, ac publicè faten-
do, tormentorum vi sibi crimen imposuisse. Verum,
debet adesse spes eiusmodi retractationem profuturam,
quæ regulariter non est, nunquam enim illi retractanti
credetur à iudicibus.

7. Vtrum ad salvandum Patrem, vel Amicum possit
quis sibi fingere crimen. falsum. Videntur laudati
Doctores,

Si alia via non datur relaxandi alterius famam, nisi
subdando instrumentum, & testes, & sumptus, nec suf-
ficiendo se retractare; etiam ad id obligari commu-
nitè infamator, docet verior sententia. Ita Turr.
Mol. aliique cum Diana ibid. ref. 29. liget Faber.
Iam extraordinaria media non obligari contendat.
Fama dicti tunc solum est admittenda, quando hæc me-
dia extraordinaria notabile maius damnum afferunt in-
famiæ, modo supra, §. 3. num. 2. dicto; nam ceterum
ad alia media non afferentia, obligatur infamans, ut ibi
vidimus. An aliquando obligetur ignotus infamator
se probet, si id sit necessarium ad reddendam proximi
famam: Dic communiter non obligari: Quia commu-
nitè relaxari potest proximi fama sine noticia personæ
quæ infamavit. Obligari tamen poterit in aliquibus ca-
sibus, quando aliter injustè infamati fama, relaxari ne-
cessaria, nec ulla ex prædictis adest pro te exculpatio. Vide
in pluribus Fagundes lib. 8. in Dec. cap. 13. a. num. 2.
4. Quando restituenda est fama, cuius infamia sive
propter temporis lapsum, sive propter aliud, dubitatur
an oblationi sit data, maximè cavendum est, ne dum
nomen oblitiscere contendis, eius memoriam refices.
Tunc ergo sufficere infamatum laudare de contraria
virtute, idque cum ea dexteritate, ut audientes pruden-
ter iudicent deponere injustam infamam existimatio-
nem. Ita Caiet. & Rebell. quos citat, sequiturque Barth.
S. Faust. d. 21. q. 69.

V. An Detractor restituere teneatur famam, non solum
apud suos Auditores, certum est; sed etiam apud
eos, apud quos idem auditores detraxerunt.

1. Hæc mihi sunt certa, unum incertum. Cer-
tum est mihi, primò, si crimen propalasti vi-
tiis gravibus, communiter reputatis ut probis, qui pru-
dentè à te credebantur aliis non revelaturos ea, quæ
te etiam injustè infamante accepissent, te non obliga-
ri, nisi ad restituendam famam coram his, non verò
coram aliis, quibus ipsi propalavere. Ita Villalob. apud
Dian. p. 3. r. 5. ref. 34. Ratio est, quia tunc per acci-
dens est respectus tui, ipsorum revelatio, & eorumdem
malitiæ imputanda.

2. Certum est secundò: Si idè his, vel etiam uni cri-
mini proximi aperuisti, ut hi aliis patefacere, te obli-
gari etiam coram aliis, quantum moraliter potes, fa-
mam proximi restituere. Ratio est, quia tunc ij fuerunt
instrumentum tuum, tu verò causa principalis.

3. Certum tertio mihi videtur, si advertis, auditores
tuos esse malos, & prævides facile coram aliis oblocu-
tos ea, quæ illis manifestas, te obligari etiam coram
aliis famam restituere. Ratio est, quia tunc videris esse
causa directæ eiusmodi oblocutionis, peccando non so-
lum contra Charitatem, sed etiam contra Iustitiam: si-
quidem ponis ignem detractationis in manu eius, quem
certò moraliter vides paratum, ad incendendam bo-
nam legem famæ alterius.

4. Iam verò incertum mihi est, an obliget restituere
famam coram illis aliis, quando eosdem auditores meos
ego non reputo probos, vel graves, sed nec reputo im-
probos, vel leves: ut item non reputo eos oblocutores,
sed nec reputo non oblocutores. Id certè communiter in
praxi contingit; cum sapissimè à detractore non fiat ani-
madversio de bonitate, vel fidelitate suorum auditorum.